

**ISO
8653**

İkinci nəşr
2016-01-15

**Zərgərlik — Üzük ölçüləri —
Anlayışlar, ölçülər və ad**

İstinad nömrəsi
ISO 8653:2016(E)

© ISO 2016

LAİKİHƏ

Mündəricat

Səhifə

Ön söz	4
Giriş	5
1 Tətbiq sahəsi	1
2 Termin və anlayışlar	1
3 Avadanlıq	1
4 Üzük ölçüsünün müəyyən edilməsi	2
4.1 Metod	2
4.2 Üzüyün daxili profili.....	2
4.3 Üzüklərin xüsusi formaları.....	2
4.3.1 Ümumi	2
4.3.2 Qaşlı üzük.....	2
4.3.3 Bir neçə dairənin bir-birinə keçirildiyi üzük.....	3
4.3.4 Kvadratşəkilli üzük	3
5 Ad	4

Ön söz

ISO (International Organization for Standardization – Beynəlxalq Standartlaşdırma Təşkilatı) standartlaşdırma üzrə milli orqanların (ISO-nun üzv orqanları) ümumdünya federasiyasıdır. Beynəlxalq Standartların hazırlanması işi adətən ISO texniki komitələri tərəfindən həyata keçirilir. ISO üzvü olan hər bir milli orqan maraqlandığı sahə üzrə yaradılmış texniki komitədə təmsil olunmaq hüququna malikdir. ISO ilə əlaqədə olan beynəlxalq təşkilatlar, dövlət və qeyri-hökumət təşkilatları da bu işdə yaxından iştirak edirlər. ISO elektrotexniki standartlaşdırma ilə bağlı bütün məsələlərdə Beynəlxalq Elektrotexniki Komissiya (IEC) ilə sıx əməkdaşlıq edir.

Bu sənədin və gələcəkdə onu dəstəkləmək üçün nəzərdə tutulan sənədlərin işlənilib hazırlanmasında istifadə olunan prosedurlar ISO/IEC Direktivlərinin 1-ci hissəsində göstərilmişdir. Xüsusilə qeyd etmək lazımdır ki, ISO-nun müxtəlif növ sənədləri üçün müxtəlif təsdiqləmə meyarları tələb olunur. Bu standart ISO/IEC Direktivlərinin 2-ci hissəsində göstərilən qaydalara uyğun şəkildə hazırlanmışdır (Baxın: www.iso.org/directives).

Bu sənədin bəzi elementlərinin patent hüququnun predmeti ola biləcəyinə diqqət yetirilməlidir. ISO hər hansı patent hüququnun müəyyən edilməsi üçün məsuliyyət daşımır. Standartın işlənməsi zamanı müəyyən edilmiş hər hansı patent hüquqlarının təfərrüatları Giriş bölməsində və/və ya ISO-nun patent bəyannaməsi siyahısında göstəriləcək. (Baxın: www.iso.org/patents).

Bu sənəddə istifadə edilən hər hansı ticarət markası istifadəçilərin rahatlığı üçün verilmişdir və tövsiyə xarakteri daşımır.

ISO-nun uyğunluğun qiymətləndirilməsi ilə bağlı xüsusi termin və ifadələrinin mənasının izahı və ISO-nun Dünya Ticarət Təşkilatının Ticarətdə Texniki Maneələr haqqında sazişinin prinsiplərinə riayət etməsi barədə məlumat əldə etmək üçün aşağıdakı URL-ə baxın: [Ön söz - Əlavə məlumat](#)

Bu sənəd üçün məsuliyyət daşıyan komitə ISO/TC 174, *Zərgərlik* Komitəsidir.

Sənədin ikinci nəşri aşağıdakı dəyişikliklərin edilməsi ilə texniki baxımdan nəzərdən keçirilmiş birinci nəşri (ISO 8653:1986) ləğv və əvəz edir:

- a) Üzük ölçüsü üçün diametrlərin və xəta hədlərinin olduğu cədvəlin əlavə edilməsi;
- b) ölçmə metodunun təsvir edilməsi;
- c) xüsusi formalı üzüklərin ölçülməsi üçün nümunələrin əlavə edilməsi;
- d) mövcud dizayn qaydalarına uyğun olaraq redaktə xarakterli dəyişikliklərin edilməsi.

Giriş

Zərgərlik məhsulları keyfiyyətə nəzarət üçün təqdim edilir və bu zaman müxtəlif istehsalçılar, müəssisələr (brendlər) tərəfindən üzük ölçüsünün müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən nəzarət metodları fərqlənə və ziddiyyətlərə səbəb ola bilər.

Bu Beynəlxalq Standart ziddiyyətləri azaltmaq və istehsalçıların hər bir brendin tələblərinə cavab vermək üçün bir neçə nəzarət metodu hazırlamasının qarşısını almaq məqsədi daşıyır. Bu Beynəlxalq Standart zərgərlik bazarında təqdim edilən üzüklərin əsas formaları üçün üzük ölçülərinin müəyyən edilməsi metodlarını təsvir edir. Burada istifadə olunan alətin – üzük ölçmə çubuğunun xüsusiyyətləri də müəyyən edilmişdir.

LAYIHE

Zərgərlik — Üzük ölçüləri — Anlayışlar, ölçülər və ad

1 Tətbiq sahəsi

Bu Beynəlxalq Standart əsasən istehsal mərhələlərində istifadə olunan, müəyyən xüsusiyyətlərə malik olan üzük ölçmə çubuğundan istifadə etməklə üzük ölçüsünün müəyyən edilməsi metodunu göstərir və üzük ölçüsünün necə göstərilməsini müəyyən edir.

QEYD Zərgər-istehlakçı münasibətlərində barmağın ölçüsü hər bir ölçü üçün üzük ölçmə çubuğu ilə eyni diametrə və xəta həddinə malik olan üzükdən ibarət olan barmaq ölçən dəstlə müəyyən edilir.

2 Termin və anlayışlar

Bu sənəddə aşağıdakı termin və anlayışlardan istifadə edilir.

2.1

üzük ölçüsü

üzüyə daxil edilə biləcək daha böyük silindrin çevrəsi.

3 Avadanlıq

Üzük ölçüsü aşağıdakı xüsusiyyətlərə malik olan metrik üzük ölçmə çubuğu ilə müəyyən edilir:

- ölçmə şkalasının uzunluğu: 160,0 mm ± 0,5 mm;
- [Cədvəl 1](#)-ə uyğun olaraq hər bir üzük ölçüsü üçün diametr və xəta hədləri;
- minimal üzük ölçüsü: 41;
- maksimal üzük ölçüsü: 76;
- material: metal və ya ekvivalent aşınma müqavimətinə malik material.

Cədvəl 1 – Üzük ölçüsü üçün üzük ölçmə çubuğunun diametri və xəta hədləri

Üzük ölçüsü	Diametr mm	Xəta həddi mm
41	13,05	±0,02
51	16,23	±0,02
61	19,42	±0,02
71	22,60	±0,02
76	24,19	±0,02

Üzük ölçmə çubuğunun xüsusiyyətləri müntəzəm olaraq yoxlanılmalıdır. Bu zaman [Cədvəl 1](#)-də verilmiş ölçülərə cavab verən barmaq ölçən dəstdən istifadə edilə bilər.

4 Üzük ölçüsünün müəyyən edilməsi

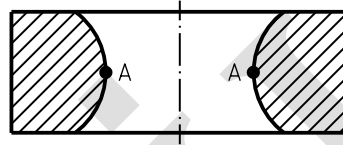
4.1 Metod

Ölçüləcək üzük təzyiqli göstərilmədən üzük ölçmə çubuğu boyunca aşağı sürüşdürülür. Ölçmə nöqtəsi üzüyün üzük ölçmə çubuğu ilə təmas etdiyi nöqtəyə uyğundur. Bu, üzüyün daxili profilindən və ya bəzi hallarda üzüyün formasından asılıdır.

4.2 Üzüyün daxili profili

Üzüklərin iki növ profili fərqlənir:

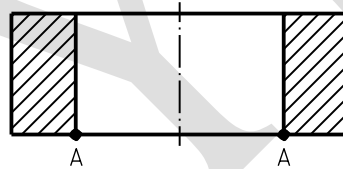
- təmas və ölçmə nöqtəsinin [Şəkil 1](#)-ə müvafiq olaraq üzüyün daxili səthinin ortasında yerləşdiyi dairəvi daxili profil;
- təmas və ölçmə nöqtəsinin [Şəkil 2](#)-ə müvafiq olaraq üzüyün daxili səthinin aşağısında yerləşdiyi yastı daxili profil;

İzahat

A ölçmə nöqtəsi

Şəkil 1 — Dairəvi daxili profilə malik üzüklərin ölçüsünün müəyyən edilməsi prinsipi

İzahat

A ölçmə nöqtəsi

Şəkil 2 — Yastı daxili profilə malik üzüklərin ölçüsünün müəyyən edilməsi prinsipi

4.3 Üzüklərin xüsusi formaları

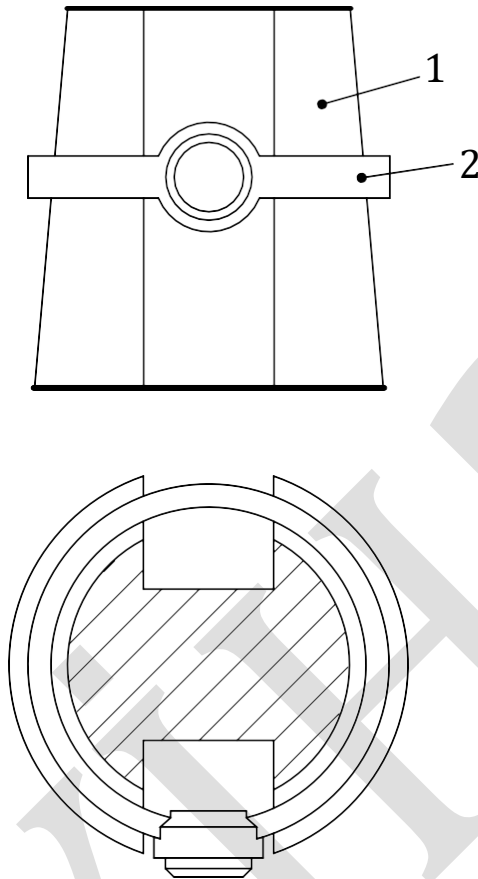
4.3.1 Ümumi

Bəzi üzük xüsusi formaya malikdir və [4.2](#) bəndində müəyyən edilmiş profillərə uyğun olaraq təsnif edilə bilməz. Aşağıda bu üzük ölçmə çubuğundakı xüsusi mövqeləri müəyyən edilmişdir. Burada müvafiq üzük ölçüsü üçün ölçmə metodu da müəyyən edilmişdir.

4.3.2 Qaşlı üzük

Qaşlı üzüyün düz hissəsi üzük ölçmə çubuğunun yastı səthinə qoyulmalıdır. Ölçmə [4.2](#) bəndində göstərilmiş metoda müvafiq şəkildə aparılmalıdır. Bu, üzüyün daxili profilindən asılıdır.

İzahat

- 1 üzük ölçmə çubuğu
- 2 üzük

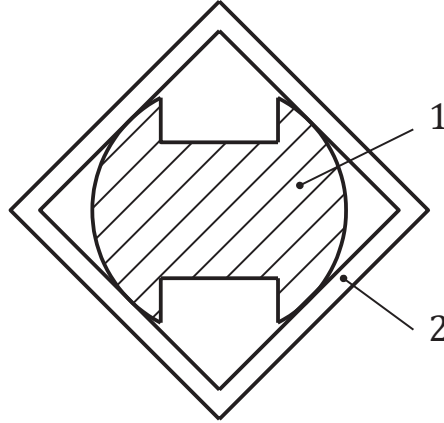
Şəkil 3 — Hər hansı detallı olan və ya hər hansı qaşlı üzüyün mövqeyi

4.3.3 Bir neçə dairənin bir-birinə keçirildiyi üzük

Bir neçə dairənin bir-birinə keçirildiyi üzüyün ölçüsü üzüyün aşağı hissəsində müəyyən edilir (ölçmə nöqtəsi yastı daxili profilə uyğundur).

4.3.4 Kvadratşəkilli üzük

Kvadratşəkilli üzük çevrənin üzüyə uyğun olması, üzüyün yastı tərəflərinin üzük ölçmə çubuğunun yastı tərəflərinə toxunması ilə üzük ölçmə çubuğuna keçirilir. Üzük ölçüsünün müəyyən edilməsi [4.2](#) bəndində göstəriləyi kimi üzüyün daxili profilindən asılıdır.

İzahat

- 1 üzük ölçmə çubuğu
- 2 kvadratşəkilli üzük

Şəkil 4 — Kvadratşəkilli üzüyün üzük ölçmə çubuğunda mövqeyi

5 Ad

Üzüyün ölçüsü bu Beynəlxalq Standartın nömrəsi ilə, ardınca üzüyün daxili çevrəsinin tam rəqəmə qədər yuvarlaqlaşdırılmış millimetrlə ifadə edilən ölçüsü ilə göstərilməlidir.

NÜMUNƏ 1 Bu Beynəlxalq Standarta müvafiq şəkildə ölçülmüş, ölçüsü 43 mm olan üzüyün adı:

Üzük ölçüsü ISO 8653 - 43

Üzüyün ölçüsü üzükdə qeyd olunduğu halda çevrə göstərilir.

NÜMUNƏ 2 43

LAYIHƏ

ICS 39.060

Qiymət 4 səhifəyə əsaslanır.